

ÕIGUSUUDISED

TARK

Autor:
Marit Savi
advokaadibüroo TARK
partner ja vandeadvokaat

Koostaja advokaadibüroo TARK. Projekti juhib vandeadvokaat Aare Tark

Väljaandja
Äripäeva teabekirjastus
Pärnu mnt 105
19094 Tallinn
info: 667 0099
e-post: kasiraamat@aripaev.ee
www.kasiraamat.ee

Õigusabi
Advokaadibüroo TARK
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
tel: 611 0900
e-post: info@tark.legal
www.tark.legal

TÖÖLEPINGU SEADUSE MUUDATUSED VÕIMALDAVAD LUUA PAINDLIKUMAJD TÖÖSUHTEID ALAEALISTEGA

8. maist 2017 ja osaliselt 1. juulist 2017 jõustuvad töölepingu seaduse muudatused võimaldavad alaealistele paindlikumaid töösuhteid ja efektiivset kaitset töösuhtes. Varem kehtinud alaealiste töötamist puudutav regulatsioon oli palju rangem Euroopa Liidu tasandil sätestatust, piirates alaealise tööle võtmist ning pärssides seega tööandjate huvi alaealiste tööle rakendamisel nende võimete kohaselt.

Seaduse muudatustega kaotatakse ära alaealistele lubatud tööde nimekiri ning tööinspeksioonilt ei pea enam taotlema luba 13–14-aastase alaealisega töölepingu sõlmimiseks. Asjaomane kohustus jääb edaspidi kehtima vaid 7–12-aastase alaealise tööle võtmisel. Muutuvad alaealiste tööaega puudutavad sätted – koolikohustuslike alaealiste puhul eristatakse tööaega õppeveerandi jooksul ja koolivaheajal ning võimaldatakse pikemat tööaega 15–17-aastastele mittekoolikohustuslikele alaealistele. Näiteks kutseõppeasutuses õppiva 14-aastase alaealise praktikal viibimise ajal võib tema tööaeg olla 7 tundi päevas ja 35 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul. Vähemalt 15-aastasel alaealisel võib samadel tingimustel olla tööaeg 8 tundi päevas ja 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul. Koolikohustuslik alaealine võib aga õppeveerandi kestel väljaspool kooliaega olla tööl 3 tundi päevas ja 12 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul, kui ta teeb kergeid tööd kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal.

RIIGIKOHUS: TÜHINE ON JUHATUSE LIIKME TEHTUD TEHING, MILLE TEINE OSALINE ON JUHATUSE LIIKME KONTROLLITAV ÄRIÜHING, KUI SELLINE TEHING EI OLE TEHTUD ÄRIÜHINGU IGAPÄEVASES MAJANDUSTEGEVUSES JA TURUTINGIMUSTEL

Juriidilise isiku juhtorgani üks põhikohustus on seadusest tulenev üldine lojaalsuskohustus, mis tähendab, et juhtorgani liige peab eelistama oma tegevuses juhtorgani liikmena juriidilise isiku huve enda isiklikele või kolmanda isiku huvidele. Lojaalsuskohustuse täitmise tagamiseks näeb äriseadustiku § 181 lg 3 ette, et osahingu ja juhatuse liikme vahel tehtud tehing on tühine, kui tehinguga ei nõustunud osanikud või nõukogu. See ei kehti tehingu suhtes, mis tehakse osahingu igapäevases majandustegevuses kauba või teenuse turuhinna alusel.

26. aprilli 2017 lahendis tsiviilasjas 3-2-1-26-17 selgitas riigikohus, et eespool nimetatud äriseadustiku säte reguleerib olukorda, kus juhatuse liikme esindusõigus on piiratud eesmärgiga vältida tehingu tegemisel tekkida võivat huvide konflikti. Tegu on lojaalsuskohustusest tuleneva juhatuse liikme esindusõiguse piiranguga, mille kohaselt võib juhatuse liige teha iseendaga tehingu ainult siis, kui tehingu tegemiseks on andnud

nõusoleku kõrgemalseisev organ (osanikud või nõukogu). Kui sellist nõusolekut ei ole ja tehing väljub äriühingu igapäevase majandustegevuse raamest ning ei ole tehtud turutingimustel, on tehing tühine (ÄS § 181 lg 3).

Kõnealuses tsiviilasjas laiendas riigikohus ÄS-i § 181 lg 3 kohaldamisala, märkides, et kuigi sätte esimene lause näeb ette, et tehingu tegemiseks peab olema osanike nõusolek, kui tehingu teiseks pooleks on osahinguga juhataste liige, on osanike nõusolekut samamoodi vaja ka siis, kui tehingu teiseks pooleks on juhataste liikme kontrolli all olev äriühing. Osanike nõusoleku juhataste liikmega tehingu tegemiseks on sätestatud huvide konflikti vältimise eesmärgil, sest juhataste liikmel võib tehingut tehes tekkida soov eelistada oma majanduslikke huve ühingu omadele. Samasugune huvide konflikti tekkimise oht on ka siis, kui tehingu teiseks pooleks on juhataste liikme kontrolli all olev äriühing. Selleks, et osahinguga ja tema juhataste liikme ning viimase kontrolli all oleva äriühingu vahel tehtud tehing kehtiks, on vaja osanike nõusolekut, mis võib olla antud nii enne tehingu tegemist kui ka pärast seda heakskiiduna.

Osanikud või nõukogu ei pea tehingut heaks kiitma, kui tehing tehakse kauba või teenuse turuhinna alusel ja osahinguga igapäevases majandustegevuses. Riigikohtu hinnangul peab selleks, et tehing kehtiks osanike nõusolekuta (heakskiiduta), olema täidetud mõlemad äriseadustiku § 181 lg 3 teises lauses sätestatud tingimused, st tehing ei tohi väljuda osahinguga igapäevasest majandustegevusest ja peab olema tehtud turutingimustel.

Riigikohus andis ka juhiseid, mida saab pidada osahinguga igapäevaseks majandustegevuseks ja mida mitte, märkides, et osanike nõusolekut mittevajavaks, igapäevases majandustegevuses turuhinna alusel tehtud tehinguks võib olla eelkõige tehing, millega äriühing osutab oma juhtorgani liikmele sedasama äriühingu jaoks tavapäraselt teenust turuhinna alusel, mida ta tavapärast osutab ka teistele isikutele. Seejuures ei saa vähemalt üldjuhul äriühingule kuuluva ainsa või peamise vara pikaks ajaks teise isiku kasutusse andmine (nt hotellihoonde üürileandmine) olla igapäevane majandustegevus ÄS-i § 181 lg 3

teise lause mõttes ja seda isegi juhul, kui sama vara on varem antud kolmanda isiku kasutusse (nt teise üürniku poolt).

RIIGIKOHUS: OSTJA EI SAA SAMADELE PUUDUSTELE TUGINEDES PÄRAST HINNA ALANDAMIST ENAM LEPINGUST TAGANEDA

Võlaõigusseaduse § 101 lg 2 esimese lause kohaselt võib võlausaldaja kohustuse rikkumise korral kasutada eraldi või koos kõiki seaduses või lepingus ette nähtud õiguskaitsevahendeid, mida saab kasutada ühel ajal.

19. aprilli 2017 otsuses tsiviilasjas 3-2-1-16-17 selgitas riigikohus, et lähtudes võlaõigusseaduse § 101 lg-st 2, ei saa ostja samal ajal nõuda lepingu täitmist ja esitada avaldust hinna alandamiseks. See tähendab, et kui ostja nõuab näiteks tellitud mööbli puuduste kõrvaldamist, sh asja parandamist või asendamist täiendava tähtaja jooksul, on tegu lepingu täitmise nõudega ja ostuhinna alandamist samal ajal nõuda ei saa. Kui aga ostja nõuab hinna alandamist, tähendab see, et ta võtab mittenõuetekohase täitmise (nt puudustega mööbli) vastu ja ei saa samadele puudustele tuginedes lepingust taganeda, sest samad müügieseme puudused ei ole enam käsitatavad mittekohase täitmisena ning seega lepingu rikkumisena.

Veel täpsustas riigikohus, et täitmisega hilinemine ei saa võlaõigusseaduse § 112 lg 1 kohaselt olla hinna alandamise aluseks. Seega ei saa ostja alandada hinda näiteks siis, kui mööbel tarnitakse ja paigaldatakse kokkulepitust hiljem. Selliseks puhuks võib lepingus kokku leppida leppetrahvi nõudmise õiguses või kui ostja on andnud täiendava tähtaja täitmiseks, võib tegu olla olulise lepingu rikkumisega, mis annab õiguse lepingust taganeda.

